

BAJAI FÜGGETLEN ÚJSÁG

POLITIKAI HETILAP

A bajai függetlenségi és 48-as párt hivatalos közlönye.

Megjelenik minden szombaton.

Szerkesztőség: Szt.-István-tér 11. Kiadó: ifj. Wagner Antal könyvkereskedő.	Felelős szerkesztő: Dr. Szirmai Vidor ügyvéd.	Főszerkesztő: Dr. Reich Aladár orsz. képvis.	Főmunkatársak: Dr. Nyiraty János Dr. Valentin Emil	Előfizetési árak: Egész évre 6 kor. Fél évre 3 kor. Negyed évre 1.50. Egyes szám ára 12 fillér.
---	---	--	--	--

Kolozsvári káposzta.

(Bánffy programja vegyes föltéttel.)

Minden arra mutat, hogy a „rokonszenves“ Bánffy Dezső báró a zavarosban akar halászni. Mikor a közjogi alapon álló pártok teljesen össze vannak gabalyodva, mert a hatvanhetedik kiegyezés a csőd előtt áll, Bánffy ugyan ezen a bukott és lehetetlen alapon akar szervezni új pártot és keresi benne az új vezérséget.

Szivós, erős fajú ember ez a Bánffy ur, annyi bizonyos. Mikor csufosan kimult a miniszterelnökségből, mikor valószínűságon elkergették a piros bársonyszékből, a fölháborodás szavaira, melyek kísérték, azt visszhangoztatta, hogy ő tettekkel tényező akar és fog maradni. És ne tessék gondolni, hogy átment az ellenzékre. Kinevezte magát főudvarmesternek, amely állás éppenséggel nem alkalmas a nemzeti érdekek odaadó szolgálatára.

Mindenesetre pikáns dolog, hogy dacára ennek Bánffy megszólalt itt-ott és aztán mind gyakrabban az újságokban, könyvet ír és új pártot kezdeményez Kolozsváron. Hogy tehát csakugyan „tettekkel tényező“. Mikor miniszterelnök volt, mindenki látta, hogy nem tud írni és most mégis ír, vagy irat. Nem

tudott beszélni és most mégis beszédet tart. Nem tudta képviselni a nemzet egyetlen érdekét sem, közjogi irányban sem, közgazdasági kérdésekben sem és most mégis ő akarja átalakítani a tervezett új közjogi pártot a nemzet sok érdekének kiküzdésért.

Némelyek tapsolnak az újjászülető Bánffynak, de a legtöbben komédiának, hogy ne mondjuk: politikai szédelgésnek nézik az egész szereplését és fölháborodva mondják, hogy minő alapon vár bizalmat a nemzettől ez az ur, akinek kormányelnök korában a tehetetlenségénél csak a Bécs iránt való határtalan szolgálatkészsége volt nagyobb.

De hát furfangos, leleményes ember ez a Bánffy.

Most is Kolozsvárt tartott beszédében, az új párt programjának ugyyszólva minden tételét azzal vezette be, hogy igaz, miniszterelnök korában az ellenkezőt akarta és szolgált, de immár jobb meggyőződésre jutott és ezentúl hű magyar lesz, aki a hatvanhetes alapon boldoggá tudná és fogná tenni az országot, ha szerepet adna neki, akár a Deák Ferencét, melyre, úgy látszik, szintén elég bölcsnek érzi magát, akár a Tisza Kálmánét, amire meg mások is képesnek tartják. Mert nagyokat ígérni, aztán szegre akasztani az elveket és to-

vább nyomorítani az országot, óh ezekre a tényező tettekre alighanem alkalmasnak bizonyulna ez a Saulus-Paulus, akit hiszékeny kedélyek a nemzet egére rukoltatnak föl fényes, ragyogó csillagnak.

Bánffy ur pedig kirukkol csillagnak és azon kezdi kolozsvári káposztaszerű beszédét (amelyben minden van: savanyu káposzta is, töltelék is, hús is, porcogó is, csont is), hogy föltétlenül szükség van az ő új pártjára, „mert a régi pártok nem elégítik ki a nemzeti érdekeket“.

Ez a kiindulási pont azonban valótlan és hazug. A nemzeti érdekeket minden irányban kielégítő programja van a függetlenségi pártnak és ha valamikor, ma bizonyos és nyilvánvaló, hogy ennek a mi pártunknak nem változott törekvései azok, amiknek teljesülése az egyetlen komoly biztosíték Magyarország sorsának jobbra fordulására Magyarországból soha sem lehet erős nemzeti állam a teljes gazdasági önállóság és a magyar önálló hadsereg nélkül. Ezt tudta mindenki az immár 36 éves kiegyezés óta is, de több kézzelfogható bizonyítékot soha nem szolgáltatott erre korszak, mint amelyben most vagyunk, a végtelennek látszó zűrzavarok között, melyek teljesen és tökéletesen nem szün-

TÁRCA.

Vasuti élmények Spanyolországban.

Írta: Richter Mátyás, főgymn tanár.

— Kánikulában Spanyolországba menni, örült gondolat! — fakadt ki nem egy ember, mikor a nyár közeledtével úti tervemről értesült.

— Mielőtt elmennél, csinálj ám végrendeletet! — gúnyolódék egyik-másik.

Miattam ugyan beszélhetek; elhatározásomtól senki és semmiesem tudott visszariasztani. Hideget és meleget túrtam én már elegend; egyik sem újság előttem. Ha meg baj ér, mindenütt vannak jó emberek, majd csak megleszek ott is valahogy!

Búcsúzáskor csak sajnálkozás és száz meg száz tanács hangzott fülembé. Mindenki fitogtatta azt a kis tudományát, amit valaha halomából vagy olvasásból elsajátított Spanyolországról; a legtöbben pedig ezekkel a banális frázisokkal álltak elő:

— Aztán vigyázz ám, hogy valahogy meg ne gyűljön a bajod az örült spanyolokkal!

— Ha valami baj fenyegetne, keress oltalmat egy spanyol fal mögött!

— El ne felejtse valahogy megnézni, milyen is az a spanyol grand!

— A spanyol meggy saionja úgy is elmúlt már, minek még oda?

— Nagyon csalódot, ha azt gondold, hogy bikaviadalt is látsz, nyáron ilyenről szó sem

lehet, pedig tulajdonképpen csak azért érdemes Spanyolországba menni!

Egyik meg, mikor megtudta, hogy Cordoba (Cordova) is elmegyek, ugyancsak a lelkekre kötötte, hogy hozzák mutatóba igazi kordován csizmát.

Sőt előhozakodtak a spanyol inquisitívál és annak egyik kinzó eszközével: a spanyol csizmával is, csak hogy kedvemem szegjék.

— Beh furcsa ez a világ! — gondoltam magamban. — Máskor mindenki irigyelte helyzetemet, ha nagy útra indultam, most meg mindenki sajnálkozik fölöttem.

Csak egyetlen ember akadt, aki örült merész vállalkozásomnak; a borbélyom. Ha lapos erszénye megengedné, hangoztatta, velem tartana; nagyon szeretne megismerkedni híres kollégájával, a sevillai borbélyllyal, kinek nevét már oly sokszor hallotta, és óhajtana eltanulni tudományát. De mivel ezt nem teheti, engem kér, szerezzek személyesen tájékozást afelől, miként kezeli ez a világhírű művész a borotvát és szappant, hogy oly nagyon emlegetik mindenfelé. És hozzák neki örök emlékül egy darab valódi, hamisítatlan spanyol viaszot.

Elérkezett végre az indulás ideje. Minden aggodalom nélkül csatlakoztam a 29 vállalkozó szellemből álló társasághoz, s július közepén Bidassoa folyónál és községnél elértük a spanyol határt.

Irun határállomáson jóleső meglepetés ért bennünket. Nincs kellemetlenebb a külföldi

utasra, főleg hölgyre nézve, mint a vámvizsgálat. A fináncok kötelességük teljesítése közben mindenütt gyűlölt alakok, és mi Irunban mégis megéltük őket. Mikor ugyanis meghallották, hogy magyarok vagyunk, és szép hazájukba készülünk, anélkül, hogy csak egy bőröndöt is kinyitattak volna, a legnagyobb udvariassággal útnak eresztettek bennünket.

E nem várt előzékenységre jó kedvünk kerekedett, és csak úgy szórtuk rájuk a dicserő szót.

A perronra érve, kerestük személyvonatunkat. Epen kezdtek összetákolgatni. Már itt is, mint minden nagyobb állomáson, megbámultam azt a roppant gyorsaságot, melylyel két ember a vonat bármelyik két kocsija közé egy kocsit beleékel. Az összes sínárokon egyenes vonalban, két összetartozó sint, egy kocsii hosszúságának megfelelő területen, földalatti gépezet segítségével köralakban meg lehet fordítani. Álljon bárhol az a kocsii, melyet a vonat két kocsija közé akarnak kapcsolni, két ember odatolja a gépezet fölé, s megforgatják a gépezetet félkörben, valamint a szemközt levőt vagy szemközt levőket is, hogy a sínárok összeérjenek, s a kocsit odatolják azokra a sínekre, melyeken a vonat áll, azután a gépezet fölött a kocsii számára hagyott résen megfordítják, s odaerősítik a többihez.

A személyvonat külseje sehogysem imponált nekünk. Ahány kocsii, annyiféle. Mikor végig néztem rajtuk, az a gondolatom támadt, hogy ezeket alkalmasint valami ószerestől szerezte be a spanyol állam olcsó pénzen,

hetnek meg, csak a függetlenségi párt egész programjának megvalósításával.

És az egész helyett Bánffy csak részleteket vesz föl a programjába. Tulajdonképp csak egy részletet, az *önálló vámterületet*, melynek követelése helyes is, rokonszenves is, örvendetes is. Ennek a nagy és óriási fontosságú közgazdasági kérdésnek megoldása mindenképp megkönnyítették, ha az ugynevezett közjogi alapon álló pártba beékelődik egy új párt, mely velünk együtt követeli és megvalósítja azt, ami ugy sem maradhat el. Hiszen a mai szabadelvű pártnak mintegy 80 tagja úgy is a választói előtt tett ígérettel van erre kötelezettségben.

Hanem a többi, amit Bánffy beszélt, teljességgel értéktelen. Mert mikor fejtegeti, hogy ezt is akarja, azt is akarja, mindent akar, ami pártalakításkor tetszetős, a végén egy mondattal *egérutat* keres már is, amilyen majd kimenekülhet Bécs karjaiba. Azt mondja t. i., hogy gazdasági alapon fejlesszük és tegyük erőssé a nemzetet „és csak aztán foglalkozzunk katonai, politikai vagy közjogi vonatkozású kérdésekkel.”

Bánffy ur tehát már a kezdet kezdetén is kertel és alakoskodik és így egészen bizonyos, hogy a multjáért semmiféle bizalmat nem érdemlő politikai műkedvelő kolozsvári káposztáját nem eszi meg a magyar.

Az iparos nyugdíj-intézmény.

(Szózat a bajai iparosokhoz.)

A nagyszabású munka, mely a szegedi kereskedelmi- és iparkamara területén lévő kézműiparosok jövőjének biztosításával foglalkozik: útra kelt, útra

kelt, hogy hiveket toborozzon és erőt gyűjtsön a megalakuláshoz.

Szóval, a mi valóban nagy és jövőjében ez időszerint kiszámíthatatlan fontosságú ügyünk az ipartestületek útján szétrobbannak az iparosok közé és viszik az örvendetes hirt, hogy valahára derengeni kezd a mi jobb sorsunk hajnala is; széttörnek az iparos osztályt lenyűgöző bilincsek, melyek eddig nem engedték, hogy a társadalom fenkölten gondolkozó osztályaihoz ez irányban felemelkedhessünk . . .

Egy percig sem kételkedünk, hogy a visszhang menydörgéssé fog most válni az ezrek ajkán és általános nagy lelkesedéssel, örömmel és szeretettel fogadják a fölszabadító eszme hirnökét és azon lesznek, hogy a végleges megalakulást, az üdvözítő célt diadalra juttassák.

Mintha egy fényes tüneményszerű álom valósulna meg előttünk; szinte megdobbannak a szívünk azon tudatra, hogy ime nekünk iparosoknak is megvan adva már a jog, az alkalom, a mód arra, hogy jövőnkéről gondoskodhassunk. Eddig, mint az elnyomottak, el volt zárva előlünk minden út ahhoz, hogy agg napjainkra vagy munkaképtelenségünk esetére biztosíthassuk a betevő falatot. Olyanok voltunk, mint a száműzöttek . . . Dolgoztunk hosszú esztendőkön át s a midőn elhagyott férfi erőnk, ki voltunk téve, mint a pusztánjáró: az élet viharának. A nyomorgásnak, a nélkülözésnek és nem egyszer, mint a tények bizonyítják, — a koldusbotnak.

Ez volt az állam támogatása, a közönség rokonszenve dacára — az iparos sorsa.

Szinte könnyezik az ember szeme,

zokog a lelke, midőn azt olvassuk, hogy a rendőrbíróság előtt megjelent egy beidéztet ős iparos, akinek foglalkozása után tudakozódván, a kihallgató bíró azt a feleletet kapta: *a koldusbot!*

Istenem, mennyi szenvedés, mily rettenetes lelki állapot, fájdalom, a multak iránti nagy neheztelés szava hangzik ki ebből az egy szóból: egy agg iparos, ki életét a munkában, a becsületes iparkodásban és erős küzdelemben töltötte el, ime a sír széléről visszakiált az ő panaszos szavával és azt mondja, hogy a koldusbot a kenyérkereső szerszáma!

Hát nem intelem ez iparos barátaim!?

Nem azt érti meg a lelkünk az ősz, az elesett kézműiparos szavából, hogy itt az idő, sorakozzunk, álljunk talpra és ragadjuk meg az alkalmat jövőnk biztosítására; mert amíg ma — úgy lehet — jobb, türethetőbb helyzet környékez bennünket, azért mi is, ha szétnézünk: a távol ködében fenyegető árnyékgyanánt feketélni látjuk a koldusbotot!

Legyünk tehát előrelátók, együtt szenvedő iparos barátaim! . . . Ne bizzuk el magunkat, hogy ma van esetleg betevő falatunk. Az idő észrevétlenül jöhet, mely kimélet nélkül kitepi markunkból a kenyeret. És nap-nap után mulik . . . Ma még ragyog fölöttünk a nap, holnap, holnapután pedig már alkonyodni kezd. A tünő évek elroppennek a nélkül, hogy észrevennők a mulását és fejünkre lassan reá hull az élet hava; izmainkba beleesik, mint viruló fába a pusztító féreg, a gyöngeség, az elesettség s azon kapjuk magunkat, hogy támasz nélkül erőtlenek vagyunk az élet terhének viselésére.

Minő jóság, minő nagy áldás lesz akkor az önmagunk által megteremtett segedelem.

mert amit más művelt országok már rég ki-selejtezték, az itt mind megtalálható. Folyosós kocsit a világ minden kincseért nem látnál, még az I. osztályban sem. Kíváncsiak voltunk, milyen a kocsik belseje?

Amint 16 órakor (délután 4 órakor, a spanyolok is épúgy, mint az olaszok, 24 órát számítanak,) elhangzott a Spanyolországban még mindenütt divó első csengetés, bevettük magunkat egy II. osztályú 60 üléses kocsiba, melyet a vasuti igazgatóság vezetőnk kérésére rendelkezésünkre bocsátott. S hogy ezt ország-világ tudja, a kalauz krétával ráírta a kocsik lépcsőjére: »Reservato«, azaz: fenntartott kocsik. Mosolyra fakadt ajkam, mikor ezt láttam. Eddig úgy tudtam, hogy a figyelmeztetést olyan helyre írják, ahol a szem azonnal látja, itt meg oda, ahol a lábbeli tapossa és elmázolja. Annyi hatása azonban mégis volt, nem ugyan a fölírásnak, — hiszen ezt kívülünk senki sem látta, annál kevésbé olvasta, — hanem a jó borralalónak, hogy a kalauz az állomásfőnök utasítása szerint ezen első útirányban teljesen magunkra hagyott.

Más irányban is ráírták, nagy kérésünkre és még nagyobb örömünkre, kocsink minden ajtókilincsére spárgával ráakasztott papirosra: »Reservato«, hadd lássa minden spanyol, hogy oda belépnie tilos! Csakhogy mi történt? Mihelyt a 3-ik csengetésre a vonat megindult, maga a kalauz tépte le a papirosokat, s így már a második állomásnál boldog boldogtalan szerencsételtet bennünket látogatásával, mitsem törődve a »Reservato« emlegetésével, még kevésbé a dühös magyarok cifra kifakadásával. Ha panaszt emeltünk a kalauz nál, legfőlebb a vállát rángatta, vagy ha mondott valamit, spanyolul mondta, azt pedig nem értette senki, azonban a taglejtéseiből megérthettünk annyit: azért van ez a vonat, hogy utazzék rajta, aki akar, még pedig abban az osztályban, ahová jegyet vált, ha van hely. Itt pedig van bőven, hála Istennek!

A személyvonatok legtöbb II. oszt. kocsijának belseje semmi kényelmet sem nyújt. Minden kocsit 6 szakaszból áll, melyek némely vonalon válaszfalal vannak egymástól elkülönítve. Minden szakaszban 10 ülés van, kemény fapadokon, fej- és kartámaszték nélkül; felül pedig mindkét oldalon a podgyász számára keskeny tartó ékeskedik. A legtöbb vonalon azonban olyan kocsik vannak, a melyeken a 6 szakasz csak egy választófalal van elkülönítve, a közepén. A 3—3 szakasz a támláspadok fölött egészen nyílt, és a podgyász számára csak az első és az utolsó padsor fölött van tartó. Ha aztán, mint sokszor előfordult, egy-egy szakaszban, a hol egyáltalában nem volt podgyásztartó, és az ülés alá sem fért még kisebb utitáska sem, heten-nyolcan szorongtunk, órák hosszágig, sőt egész éjjel is, már nappal is nagy kinszenvedéssel járt az utazás, hát még éjjel! Ilyenkor pihenésről, alvásról, vagy éppen kényelmes nyújtózásról szó sem lehetett.

Vonatunk lassú zakatolással haladt előre, és ha késéssel is, valamikor mégis csak beért a legközelebbi állomásra. Annyit azonban mégsem késett, mint újabb időben majdnem naponkint a Szabadka-bajai vonat.

Az első állomáson egy percig kellett volna állnia, és állt 5 percig, a legközelebbin meg 5 perc helyett 15-ig. Ezt a rendetlenséget a magunk javára és kényelmére fordítottuk. A harmadik-negyedik állomástól kezdve, amint valahol megállt a vonat, már nem is kérdeztük, szabad-e, nem-e? hanem néhányan mindjárt leszálltunk, részint kis szíverősítőre vagy búfelejtőre. A 3-dik csengetés után aztán szép lassan megindultunk a coupé felé. Ha meg a vonat elindult nélkülünk, 200 lépésről is kényelmesen utólértük.

A gyorsvonatok, a személyvonatoktól eltérőleg, már nagyrészt szűk folyosós kocsikkal közlekednek és a személyvonatoknál

gyorsabban haladnak ugyan, de korántsem olyan sebességgel, mint a mieink. Úgy szólván minden állomáson megállnak, de a kisebbeken csak egy pillanatra, és amint a 3-dik csengetés elhangzik, rögtön megindul, még pedig mindjárt nagy sebességgel.

Társaságunk legkedélyesebb tagja egyik nagyobb állomáson épen egy pohár frissítőt akart felhajtani, mikor a 3-dik jelzést adták. A megijedt magyar azonnal faképnél hagyta a vendéglőst, — a fizetést alighanem a nagy haragra bizva, — s nagyokat kiáltva futott a kezében tartott telt pohárral a már rohanó vonat után, melyre már csak nagy nehezen tudott felkapaszkodni. Mikor szakaszunkba ért, halálsápadtan, baljában az öblös s még félig telt poharat szorongatva, csak a szokásos három szóból álló mondását hallatta, melylyel nemtetszését szokta nyilvánítani és melynek nyomatékos kiejtésével mindannyiszor megneveztette az egész társaságot:

— Egyen meg a . . .!

A vonaton a személy- és vagyonzbiztonságra nagy gondot fordítanak. A vonaton állandóan utazik 1—2 csendőr, kik minden állomásnál leszállnak, és a Perronon megállva, Árgus szemmel vizsgálgatják az utasokat, nincs-e köztük valami gyanús alak, kit nyakon kell csipniök. Rendesen kocsikkal szemben álltak meg, mivel jókedvünk és hangos, előttük teljesen ismeretlen társalgásunk nagyon megnyerte tetszésüket. Elmés társaink sok élcet faragtak rájuk, melyre ők is jóízűt nevettek, jóllehet egy kukkot sem értettek belőle, de kacagásunk visszhangot talált náluk is. Kettőt, kik egy alkalommal szakaszunkba szorultak, itallal is megkínáltunk. Leírhatatlan boldogság sugárzott arcukon, mikor a pohár bort felhajtották a mi egészségünkre, vagy talán inkább a saját jóvoltukra.

A nagyobb állomásokon két finác is cirkál, nem akad-e valami megvámolni való.

Micsoda vigasztaló érzés és tudat lesz az, hogy a segítség, melyhez folyamodunk, nem a könyörület fájáról van levágva, hanem a mi saját erőnkől, a mi igazán szerzett filléreinkből van összegyűjtve.

Föl tehát munkatársak! Lépünk a cselekvés tiszta porondjára! . . . küzdjünk ott úgy, hogy e küzdelem egyszer mind építés is legyen. Annak a fényes oltárnak a felépítése, melyen az emberbaráti szeretetnek a tüze lobog s a melynek tiszta márványlapja arany betűkkel hirdesse a mi diadalunkat: *az iparos nyugdíj intézményt!*

Ne habozzunk, fogjuk meg a nemes törekvés szerszámját és álljunk sorompóba, jöjjünk össze valamennyien f. é. december hó 6-án az ipartestület helyiségében megtartandó alakuló közgyűlésre, hogy ezt az intézményt megvalósíthassuk.

B. J.

Felhívás

Magyarország Bortermelői, Borkereskedői és Borbizományosaihoz!

A legsúlyosabb viszonyok között selymődő magyar borgazdaság fejlesztésére, a borértékesítés előmozdítására alakult a múlt évben a Magyarországi Bortermelők és Borkereskedők Országos Szövetsége!

Ezen szövetségnek alig egy évi fenállása óta kifejtett működését ecsetelnünk szükségtelen. Köztudomásu, hogy Országos Szövetségünk céltudatos, lan kadatlan és önzetlen tevékenysége máris mily eredményeket ért el. Megvetettük a borgazdaság és borforgalom egészséges fejlődésének egészséges alapját!

A pireneusi hegyeken keresztül hosszú alagutakon át jutott vonatunk a sikságra. Mindenki tudja, csak a spanyol nem, hogy az alagútban nappal is pokoli sötétség uralkodik. A büszke spanyol azonban hihetőleg így okoskodik: A kocsikban levő olajlámpa nem arra való, hogy nappal is égjen, mikor az egész világon a nap süt, hanem arra, hogy éjjel pislogjon, mikor mindenfelé sötét van; nappal tehát meg sem gyújtja. Csak arra lettem volna kíváncsi, hogy holdvilágos éjjel meggyújtják-e a mécsest? En azt hiszem, igen; talán e tekintetben mégis okosabbak, mint Magyarország egyes városatyái.

Van ugyanis Magyarországon egy város, épen akkora, mint a mienk, melyben akkor, mikor az Úr Istennek kellene világítani holdfényvel, de a sűrű köd vagy a komor felhők teljes sötétségbe burkolják a várost, vagy a Hold ő felségének későn tetszik felkelni, — nem gyújtják meg még a főutca lámpáit sem, legfőleg minden negyediket; az utca többi részét hadd világítsa meg a boltokból kiáradó fény, a hol pedig nincs bolt, hadd fuladjon bele a sötétségbe! Törődik is aztán valaki azzal, kitörőd-e a lábád vagy a nyakad, bevered-e a fejed, különösen kis eső vagy köd után a vastag sárral fedett, roppant síkos téglaburkolaton; vagy vásárnap este, mikor a zárt boltokból sem sugárzik ki világosság, és legfőleg egy ember könyörül meg rajtad némely utcasarkon, ki az ő »Nemes tiroli maroni«, »Süd Tiroler edel Maroni« és »Sült maroni« feliratú lámpájával 5—6 lépésnyi területet saját költségén megvilágít. De ha majd az ő saisonja is lejár, magad világíthatsz, ha nem akarsz a sötétségben botorkálni. — Ha bajod támad, hihetőleg azt fogják mondani: Szállj pörbe az Úr Istennel, miért nem világít, mikor ő rajta a sor? vagy: Minek zúdit esőt, vagy bocását ködöt a parasztok általa szomszéd falvakról behordott sárral bekent

Egy közös táborba gyűjtöttük Magyarorszag bortermelőinek és borkereskedőinek legtekintélyesebbjeit és ezen két egymásra utalt tényezőnek érdekeit összeegyeztetve, szüntelenül dolgozunk a magyar bor és magyar kereskedelem régi jó hírnevének helyreállításán, a borforgasztás emelésén, a magyar borhoz való bizalomnak visszanyerésén, *regi piacaink visszahódításán és újabb piacok megszerzésén.*

Az eddig elért eredmények serkentenek a további munkásságra és tudatában vagyunk annak, hogy valamint az általunk felmutatandó eredmények arányában nőni fog a Szövetségünkbe belépő tagok száma, ép úgy fog e tag szám szaporodásának arányával lépést tartani működésünk sikere is.

A borforgalom élénkítésére és a borértékesítés megkönnyítésére igen célszerű eszköznek tartjuk a

bortőzsde intézményét,

melyet oly formán óhajtunk létesíteni és kifejleszteni, hogy eleinte, minden hónapokban borvásárt rendezünk, melyen Szövetségünk bortermelő tagjai eladó borkészleteiknek mintáit bemutatják a vásáron megjelenő borkereskedőknek és bizományosoknak, kik az egész országból beküldött bormintákból egy helyen válogathatnak és így bevásárlásaikat sokkal egyszerűbben és könnyebben végezhetik.

A bortőzsde megnyitásával egybekötött

első borvásárt

1903. évi november hó 28-án rendezzük a Magyar Kereskedelmi Csarnok helyiségében (Budapesten, V. Szabadság-tér 12.)

Országos Szövetségünk csak a saját tagjai részére rendezi ugyan a rendes borvásárokat, de hogy intézményünk és

működésünk helyességéről személyes meggyőződést szerezhessenek, elhatároztuk, hogy az *első nagy borvásáron* — kivételesen — az ország minden termelője részt vehet.

Felhívjuk tehát Magyarorszag bortermelőit, borkereskedőit és borbizományosait, hogy a borértékesítés fejlesztésére hivatott és a magyar kormány által is támogatott első kísérletünk sikerét és ez által saját jól felfogott érdekeiket is előmozdítani és a borvásáron minél számosabban résztvenni szíveskedjenek.

Tudnivalók:

1. A borvásár 1903. évi november hó 28-án délelőtt 10 órakor lesz megnyitva. A vásár egész napon át tart (szükség esetén meghosszabbíttatik a vásár tartama még egy nappal).

2. A borvásáron mint eladó részt vehet minden magyarországi bortermelő, aki abbéli szándékát az Országos Szövetség központi irodájában legkésőbb f. é. november hó 23-áig bejelenti. A magyarországi borkereskedők és bizományosok közül azonban csakis azok vehetnek részt a vásáron, akik az Országos Szövetség tagjai.

3. Minden résztvevő köteles az eladásra szánt borainak minden fajtájából 3—3 darab félliteres minta üveget bérmentesítve beküldeni és eladó borának mennyiségét, árát és raktározási helyét bejelenteni, valamint azon szőlőfajokat megnevezni, melyekből bora készült. A minták a tulajdonosoknak pecsétjével ellátandók és legkésőbb f. é. november hó 23-áig beküldendők.

4. A beküldött mintákból az érdeklődő vevők részére a vásáron egy-egy üveg lesz kibontva. Ha a bor vevőre talál, úgy ennek is kiadatik egy lepecsételt minta, míg a 3-ik üveg a szövetség irodájában visszatartatik mindaddig, míg a vevő a megvett bort rendben átvette. Az el nem adott borok mintái a beküldők rendelkezésére állanak.

5. Minthogy a borvásáron történő vételek és eladások azon kikötés mellett köttetnek, hogy a minta az eladó bornak teljesen megfelelt, — figyelmeztetjük a tisztelt eladókat,

járdára? vagy: Minek adott vásárnapot, legálább nyitva lennének a boltok, s világosságot terjesztenének az utcára is? . . .

A pireneusi hegyek közt svájci tájak, ezüstfehéren csillogó havasok, égbe meredő hegyóriások, zöld erdős hegyek, termékeny völgyek váltakoznak egymásután. A hegyek tövében hatalmas gesztenyés, a völgyekben gazdag termés, szép gyümölcsök.

16 óra felé robogott be vonatunk San Sebastianba, Spanyolország leghirebb tengeri fürdőjébe, mely egyúttal a királyi családnak is legkedveltebb nyaraló helye. Itt-ott előkandikál az Atlanti óceán kékes vize, és a virágos kertek között kiemelkedik a szép, tiszta város emeletes házaival, gyönyörű szállodáival, villáival, s közvetlenül az állomás mellett csupa vörös téglából épült circusával.

Az állomáson ismét kedves meglepetésben részesültünk. Itt várt ránk egy Kassáról oda szakadt fiatal és nagyon kedves menyecske, egy hannoveri részvénytársaság magyar származású mérnökének felesége. Kimondhatatlan boldognak érezte magát, hogy magyarokat láthat és édes magyar szót hallhat. Szép szemében az öröm könnye rezgett, mikor kezét fogott velünk. Mi is szinte meghatva, elfogódva néztünk arra, ki szüleitől, testvéreitől, rokonaitól olyan messze idegenbe is elki-sérte szerető férjét. Itt láttam és bámultam meg, mire képes egy nő, ha igazán szeret. Képes a világ végére is elmenni azzal, a kiért szíve lángol . . . Férfi, becsüld meg a nőt, ki szívével megajándékozott, mert . . . nagyon megérdemli! Úgy megsajnáltam, szegényt, mikor vonatunk elballagott, és ő ott maradt . . . egyedül.

Estefelé Tolosába értünk, a hol a nagy állomás perronja tele volt várakozó utasokkal, illetőleg kíváncsi közönséggel. Festői kép tárult elénk! Mindnyájan leszálltunk. Egyik azért, hogy néprajzi tanulmányokat tegyen, a

másik, hogy a fondában (vendéglőben) a legnagyobb úrnak, a gyomornak a kívánságait kielégítse. A nép rendkívül megbámult bennünket, és jóízű kacagott rajtunk. Volt is miért! Némelyikünk a sokat emlegetett spanyolországi hőség könnyebb elviselésére csináltatott úti öltönyében valósággal beillett volna — spanyol madárijesztőnek.

Alemannoknak (németeknek) tartottak bennünket, mint mindenütt. Sajnos, nem ismerik, de nem is ismerhetik a magyart! Mikor vetődik hozzájuk magyar ember? Európa összes országai között legkevésbé látogatjuk Spanyolországot. Pedig senki sem bánta még meg, hogy ott járt.

De nekünk is elállt ám szemünk-szánk! Egy tekintet rájok, s azonnal feltűnt mind egyikünknek a fiatalabb nők szépsége, még az egyszerű, szegényebb néposztálynál is. Sugár termet, sötét arcszín, bogár szem, fekete haj, — melyben a leányok virágsokorral ékesített szép díszet viselnek, — csinos, izléses ruha mindegyiken; s mentől lejjebb haladunk egész Madridig, annál szebbek. A világ legszebb hölgyei között rendezett szépségversenyen pedig alighanem a madridiak lennének a győztesek.

A férfiak között is akadnak szép szál legények, csak hogy a teljesen borotvált arc, azután a legények nagy részénél az alul-felül roppant szűk, közepén meg túlságos bő nadrág nagyon sokat levon termetük szépségéből. Kalapjuk igen széles egyenes karimájú; a bikaviadalnál szereplők fejök búbján copfot viselnek.

Itt is, mint délvidéken általában, nagy számmal röpködtek a nagy, egészen fekete, idomtalan fecskék, melyek véreszerű víjogásukkal túlharsogtak minden zajt. A mi szép, kedves, fürgé fecskéink mennyire elütnek spanyol, francia és olasz testvéreiktől!

A fondában nyílt először alkalmunk olyan

hogycsakis oly mintákat küldjenek, melyek az eladó borkészletüknek hű átlagát képviselik.

6. A mintát beküldő termelő, személyes megjelenésében való megakadályozása esetére akárkit s így a Szövetség központi irodáját is megbizhatja borainak eladásával.

7. A borvásáron kötött üzletek után a szövetséget semminemű közvetítési díj nem illeti.

8. Az összes vételek és eladások a szövetség irodája által nyivántartatnak és közzétételnek.

9. A bortőzsdé ünnepélyes megnyitásának programja az utolsó héten lesz hirlapilag közzétéve.

10. Az összes bejelentések, mintaküldemények, tudakozódások, stb.

a Magyarországi Bortermelők és Borkereskedők Országos Szövetsége Központi Irodája Budapest VI. kerület, Bajza-utca 26. címre küldendő.

A központi iroda mindenkinek szívesen szolgál felvilágosítással és utbaigazítással.

Hazafias tisztelettel

Budapest, 1903. november hóban.

A Magyarországi Bortermelők és Borkereskedők Országos szövetsége.

HIREK.

Kinevezés. Berzeviczy Albert vallás- és közoktatásügyi m. kir. minister földinket: *Majtényi* Gyulát a balassagyarmati állami gimnáziumba tanárrá nevezte ki.

Eljegyzés. *Dr. Kiss* Péter szabadkai rendőralkapitány folyó hó 28-án tartja kézfogóját *Bodrogi* Erna úrhölgygel, *Bodrogi* Gyula kir. közjegyző kedves és szeretetreméltó leányával.

Eljegyzés. *Stampfl* Jenő bajai kereskedő f. hó 28-án jegyzi el magának *Ferdinánd* Erzsike urhölgyet, özv. *Ferdinánd* Béláné szép és kedves leányát.

Kitüntetett bajai gyárosok. Mint értesülünk özv. *Spitzer* *Simoné* és társa, bajai agyag és cementáru-gyárosokat a zentai Iparkiállításon — szép és jó munkáért — ezüst okle-

vellel tüntették ki. Mi annál is inkább örömmel regisztráljuk e hírt, mert tudunkkal alig több egy événél, hogy a gyár fenn áll s hogy már is ilyen szép sikert értek el: a gyár életrevalóságáról és vezetőinek szakértelméről tesz tanuságot.

Előmunkálati engedély. A kereskedelemügyi miniszter *Dr. Szirmai* *Vidor*, lapunk felelős szerkesztőjének, *Dr. Ecsery* *Lajos* ügyvédnek és *László* *Sándor* építési vállalkozó, budapesti lakosnak, mint érdektársaknak a m. kir. államvasutak szabadka-dáljai vonalának *Priglevica-Szent-Iván* állomásától kiágazólag *Apatin*, *Kupuszina*, *Bodrog-Monostorszeg* és *Bezdán* községek érintésével a baja-zombor-ujvidéki h. é. vasútvonal valamely alkalmas pontjág vezetendő rendes nyomtávú, helyiérdekű, gőzmozdonyú vasut-vonalra az előmunkálati engedélyt egy évre megadta.

Nagyon valószínű, sőt a baja-báttaszéki áthidalás esetén kétségtelenül ilyen alkalmas pontul Baja fog kínálkozni, mely esetben a vasútvonal természetes utiránya *Bezdántól* kezdve *Kolluth*, *Béreg*, *Szántova*, *Dautova*, *Csataalja*, *Baracska*, *B.-Monostor*, *Vodica-Szeremle* községek érintésével haladna Bajáig.

A Casinóban f. hó 28-án, szombaton családi-estély tartatik. A Casinó vigalmi bizottsága ezuton is felhívja az egyesület tagjait a mentől tömegesebb látogatásra annyival is inkább, mert ennek az estélynek a sikerétől teszi függővé a kéthetenként tervezett casinó estélyek további sorozatát. Kívánatos, hogy a városunkban amugy is kialvó félben levő társasszellem a közönség mentől tömegesebb részvételével újra fölélesztessék.

A bajai szabadelvű-párt — mint értesülünk — f. hó 25-én, délután 4 órakor a takarékpénztárban bizalmas értekezletet tartott, melynek egyedüli tárgyául idb. *Szutrély* *Lipótnak* a szabadelvűpárt elnökségéről való lemondása szerepelt. A lemondást az értekezlet nem akarta tudomásul venni.

Halálozás. Öszinte részvétellel értesültünk arról, hogy *Csató* *Lajosné*, *Csató* *Lajos* államvasuti pénztáros fiatal neje e hó 22-én, hajnalban váratlanul elhunyt. Férje és hét éves kis árva leánykája siratják a korán elhalt hű hitvest, illetőleg édesanyát.

Meghívó. A Baján létesítendő »*Állatvédő egyesület*« f. hó 29-én, vasárnap d. e., a cisz-

terci-rend főgymnásiumának tornatermében. *Dr. Horváth* *Jeromos* tanár urnak »Az állatvédelemről« tartandó előadásával kapcsolatban tartja meg évi rendes közgyűlését, a melyre az érdeklődő közönséget tisztelettel meghívja: A szervező bizottság.

A közgyűlés egyéb tárgyai:

Az egyesület megalakulása felett való határozat.

Elnök, alelnökök, titkár, jegyző, pénztárnok és választmányi tagok megválasztása.

Indítványok.

Ingyen gyümölcsfák. A Bajai Gyümölcsészeti Egyesülettől 1903. november hó 11-től a következők kaptak ingyenfát; nov. 11-én *Reitmann* *Ferenc*, *Molnár* *János*, *Fullér* *István*, *Rasztig* *Péter*, *Evetovics* *József*, özv. *Vencz* *Jánosné*, *Fürcs* *Béla*, nov. 12-én: *Szaller* *János*, *Hajdukovics* *Mari*, *Gyurkity* *István*, özv. *Stromerné*, nov. 13-án: *Katits* *Sándor*, *Bauer* *Mátyás*, *Deutsch* *Mátyás*, *Marosi* *János*, nov. 14-én: *Miklósevits* *Sándor*, *Levay* *János*, *Gyurinovics* *Kálmánné*, nov. 16-án: *Schupper* *Sándor*, *Koberausch* *János*, *Bajta* *Mihály*, *Pastrovics* *József*, *Pastrovics* *József*, idb. *Utry* *Pál*, *Móder* *Géza*, *Virágos* *Ferencz*, *Nagy* *Gábor*, *Herold* *Márton*, nov. 20-án: *Szalontay* *Márton*, nov. 21-én: *Frank* *János*, *Nyiraty* *Károly*, *Borsódi* *Mátyás*, nov. 24-én: *Lengyel* *Sándor*, *Kovács* *Ferencz*, *Garai* *Ignác*, *Dobokai* *Julis*, *Fekete* *György*.

Iparosok nyugdíjazása. Régi vágya teljesedik iparosainknak azzal, hogy jövőjüket ezentúl ők is rendes évi nyugdíj által biztosíthatják és azt az intézetet, mely róluk ilyenképen gondoskodik egészen a *magukénak* mondhatják. A belügyminiszterium ugyanis megerősítette a »*Szegedi* *Keresk.* és *Iparkamara* kerületébe tartozó önálló iparosok nyugdíj-egyesülete« alapszabályait s így most már meg van a lehetősége annak, hogy városunk 800 önálló iparosa közül is bármelyik 600-tól 2400 koronáig terjedhető tetszésszerinti évi rendes nyugdíjat élvezhessen munkaképtelensége idején. A díjtételek, — melyek az alapszabályokhoz csatolt nyugdíjtablázaton feltüntetve vannak — igen mérsékelteknek, méltányosoknak mondhatók és akár évi vagy félévi, akár havi részletekben fizethetők. A nyugdíjegyet szépen gondoskodik az elhalálozott iparos özvegye és árváiról is. Saját jól felfogott érdekében van tehát iparosaink-

spanyolokkal beszélgetni, kik nem értik meg a francia szót. Ekkor láttam be, hogy valóban nagy merészség olyan országba menni, a melynek a nyelvét nem érti az ember. Vezetőnk itthon nagyban erősítette, hogy a francia nyelvvel egész Spanyolországban boldogulhatunk, és első sorban ő győződött meg afelől, hogy a határhoz közellévő állomásokat kivéve, nem akadt állomásfőnök, annál kevésbbé alantos közeg, kivel megértethette volna magát. Hogyan beszélünk hát? Nemzetközi nyelven: kézzel-lábbal, különféle taglejtésekkel, gesztikulálva jobbra-balra, s közbe-közbe magyar szavakat spanyol »os« végzetekkel hangoztatva. Azért soh'se jöttünk zavarba, és ami fő, mindig megértettek bennünket. A fondában csak rámutattunk az ott már készen álló ételre-italra, a bőlban a kívánt portékára, s megkaptuk. Mikor fizetésre került a dolog, odaadtunk egy nagy pénzt, melyből a pincér vagy kereskedő levonta az elköltött étel- vagy italneműnek, illetőleg a megvett árunak az értékét, és a többit visszaadta. Ha keveset adtunk, kértek még, és mi legtöbbször hűségesen pótoltuk. Hogy be is csaptak bennünket alaposan, ki merné tagadni? De erre az utas már előre el van készülve.

A számnevek megtanulásának ritkán vetjük hasznát. A legtöbb helyen ugyanis 20-tól 100-ig, a 20-at véve számegységnek, annyiszor veszik ezt, ahányszor az illető tizeszámában befoglaltatik, és a hiányzó számot pótolják. Pl. ha valami 80 centésimosba kerül, (1 pesetában van 100 centésimos, 1 peseta 70 fillér,) azt mondják: négyszer 20 centésimos; ha 65-be, akkor 3-szor 20 és 5 centésimos. Eleinte nem értettük, de később ebbe is belejöttünk.

Mint különös dolog említést érdemel az is, hogyha útközben valamelyik állomáson volt a már előre megrendelt dejeuner vagy diner,

ami ugyan nem sokszor történt, majdnem mindenütt ugyanaz a menu volt.

A dejeuner (villásreggeli, déltájban) a következő fogásokból állott: Étvágygerjesztőnek volt az asztalon apró retek vajjal, savanyú uborka, paradicsomszeletek és olajbogyó. Erre következett 1) omelette (rántotta); 2) birka-pörkölt paradicsom lében, rizsszel vagy burgonyával, — egyszer vagy kétszer volt ehelyett hal sulze-al és tormával; 3) beefsteak (birka vagy kecskehúsból); 4) gyümölcs (malaga szőlő, narancs, füge, datolya, banána, alma, körte, cseresznye stb.)

A diner (ebéd, este 20 óra körül) pedig: Az étvágygerjesztő után 1) leves (többnyire daraleves); 2) sült hal; 3) lében sült birka-vagy kecskehús; 4) olajos zöldbab; 5) valami édes vagy vajjas tészta; 6) sült csirke salátával; 7) gyümölcs.

A kenyér olyan cipőféle volt, kemény, ropogós, de azért elég jóízű.

Az ételeket kivétel nélkül finom olajjal készítettik, melynek kellemetlen ol. jízét sohasem éreztük.

Az ételek általában még a legkényesebb izlést is kielégítették, s elkészítési módjuk oly kifogástalan volt, hogy egy szakácsné sem panaszkodhatott, hogy a magyarok megvetik a főztjét. Jól éltünk; enni-innivaló volt bőven. Italunk nagyon erős vörös bor volt, amennyi csak kellett. A vörös bor mindenütt a menühöz tartozik, a fehérét külön kell megrendelni és fizetni. A bort kútvízzel vagy szódával ittuk (egy üveg szóda 60 ct.). A víz vörös vagy fehér, hosszúnyakú agyagkorsókban áll az asztalokon, de mivel így is majdnem langyos, — különben minden ital ilyen, — hielő-t (jeget) kellett kérnünk.

A pincéreket egész Spanyolországban a két tenyér összeütésével, tehát tapssal hívják.

A gyors kiszolgálás ismeretlen fogalom nálunk; azonkívül semmi ügyesség bennök.

Azonban, ha azt akarod, hogy becsületed legyen a pincér előtt, és a szokottnál előbb részesülj valamiben, csak hangoztasd mennél gyakrabban: »*Caballero!*« (gavallér), biztos lehetsz, hogy kegyeibe fogad; mert minden fiatal ember megvárja a »*caballero*« megszólítást.

A jeget tányéron vagy bádogedényben szolgálják fel s kanállal raknak egy-egy darabot a pohárba. Hogy ez a jég nem volt tiszta, jöllehet kristálytisztának látszott, mutatta a pohár fenekén maradt salak; de azért senki-nek sem ártott. Gyomrunk mindent bevett, és hála a jó Istennek, semmi bajunk sem lett! Mert alighanem megjártuk volna . . . a hires spanyol vonaton!

A spanyol nem használ jeget az italába; bort ritkán iszik, akkor is csak keveset. Cukros víz, édes limonádé és a hozzá hasonló gazeuse, azonkívül szódával feleresztett különféle gyümölcsnedvek teszik az ő italát, s ezek mellett órákig is eltereferél vagy elbúsul. Szinte komikus látványt nyujt, mikor 2—3 spanyol ott a fondában limonádé mellett »*dőzsöl*«. De nem is látni ám részeg spanyolt sehoh, még utast sem! Majdnem halotti csend honol a III. osztályú kocsikban egész éjjel, egész nap; nem lármáz, nem dalol ott senki.

Nincs állomás, a hol águá frescát (friss vizet) és egy-két bódében hűsítő édes italokat ne árulnának, és jöllehet egyik sem volt se friss, se hűs, azért nagy kelendőségnek örvendett mindegyik, különösen a gazeuse. Azonban legjobban oltotta a szomját a kecsketej, melyet falusi asszonyok árulnak (1 pohár 15 ct.).

(Vége köv.)

nak, ha minél többen belépnek a nyugdíj-egylet kötelékébe. Jelentkezni dec. 15-ig lehet az Ipartestületben.

Pályázat a szabadkai színikerületre.

A szabadkai színikerület 1904-iki színiévad-jára eddig Micsey F. György, Kövessy Albert színigazgatók, Csiszér Kálmán és Berényi Miklós nyújtották be pályázatukat. Pesti Ihsz Lajos, mint hírlík, nem fog ezuttal pályázni, mert előre is érzi, hogy a szabadkai színügyi bizottságnál kegyvesztettsége folytán a szabadkai színi kerületre semmi reménnyel sem bírhat.

A bajai kath. legényegylet f. hó 22-én műkedvelői előadással egybekötött nagyszerű táncvigalmat rendezett. Színrekerült az »Áprilisjárás« című bohózat 4 felv. Irta: Haszl Guidó. A szereplők névszerint: László Károly, Páncsits Gyula, Rábl Béla, Varga Lajos, Zóni Antal, Östreich Antal, Hellenpárth István, Mészáros Benő, Bodor István, Wolf József minden ízében gondos játékkukkal viharos tapsokat vittek el az elismeréssel adózó szépszámú közönségtől. Az előadást reggelig tartó táncvigalom követte.

A bajai róm. kath. legényegylet 1903 évi november hó 22. színelőadással egybekötött jótékony célú táncvigalma alkalmából fölfizetni kegyeskedtek: Nagymélt. Dr. Császka György érsek 30 kor; nagys. Vojnits Dániel apát plebános 8 kor; Posch Ernő káplán 3 kor; N. N. 5 kor; Lagner Béla 1 kor; Tinusz Károly 1 kor; Dr. Makray László 4 kor; Polákovics Károly 40 fillér; Schmiedt Ferencz 1 kor; Kiezel Adolf 2 kor; Lengyel Sándor 1 kor; Dr. Koller Imre 5 kor; Dr. Szirmai Vidor 2 kor; Hacker Ágoston 4 kor; Nánay Lajos 2 kor., melyért fogadják ez úton is az egylet leghálásabb köszönetét. Előljáróság.

Egy cselédleány öngyilkossága. Varga Franciska jankováci illetőségű 24 éves cseléd f. hó 25-én reggel 7 óra tájban a Nemzeti szálló közelében a Sugovicába ugrott s belefulladt. Tettét csakhamar észrevették, de csak félóra után tudták kifogni, de akkor már nem volt többé élet benne.

A bajai Állatvédő egyesület Alg néhány hete, hogy a Baján létesítendő állatvédő egyesület eszméjét megpendítették, már is meghaladja a százat azok száma, akik tagokul jelentkeztek. Az eddig jelentkezők a következők:

Gregus Aurél ivén: Gregus Aurél, Perlaki Sándor, Koller Dezső, Buday István.

Polgári olvasó egylet ivén: Drescher Lajos.

Lovas József ivén: Lovas József, Allaga Leó, Bernhardt Ernő, Horváth István, Scherer Otmár.

Mihályffy Ferencz ivén: Mihályffy Ferencz.

Peschke Károly ivén: Peschke Károly, Auer Oszkár, Martalics János, Krizsics Lajos.

Dr. Horváth Jeromos ivén: Fölker Gusztáv, dr. Szeghy Ernő, Fejér Adorján, Székely Károly, Ledniczky Ipoly, Borsódi Miklós, dr. Horváth Jeromos, Kálmán Kolos, dr. Nyilasi Rajmund.

Bajai kölcsönös segélyező-egylet ivén: Bajai kölcsönös segélyező-egylet.

Kovács Andor ivén: Özv. Kovács Pálné, özv. Fogt Alajosné, Fried Samu, özv. Wunderlich Józsefné, Bajay Péter, Kovács Andor.

Nagel Lajos ivén: Nagel Lajos, Schulez Ferencz, Demuth Gyula, Nagel Károly.

Feuermann Soma ivén: Feuermann Soma.

Dr. Bérczi Albert ivén: Dr. Bérczi Albert.

Vágó Rezső ivén: Dr. Klénáncz György, Novoth Isván, Brade József, Szokolovics György.

Scherer Sándor ivén: Scherer Sándor, Bellosics Bálint, Bene Gyula, Macskásy Sándor, Grigorievics Milutin.

Eötvös Scultéty Mária ivén: Eötvös Scultéty Mária, Latinovics Laura, Kolozsváry Sándor, Dömötör Hugó, családtag Ertl János, Nagel Róza, Özv Császár Ferenczné, Dely Géza, dr. Jánosi Boldizsár, Nagel Sándor.

Özvald István ivén: Weress Iona, Eiselt Emma, Jaszenovics Gergely, Fábry Mariska, Özvald István.

Heller Richárd ivén: Heller Richárd.

Ertl József ivén: Ertl József.

Szent Ferencz rendi zárda ivén: Szt. Ferencz rendi zárda.

Özv. Natti Józsefné ivén: Özv. Natti Józsefné, Natti Clotild.

Eckert István ivén: Eckert István, Eckert Istvánné, Szutrély Lipót.

Özv. Csihás Ferenczné ivén: családtag Özv. Csihás Ferenczné, Allaga ottó.

Reich Salamon ivén: Reich Salamon.

Tausig Jakab ivén: Tausig Jakab.

Dr. Hegedűs Aladár ivén: családtag Dr. Hegedűs Aladár.

Szabai Ferencz ivén: családtag Szabai Ferencz.

Hesser Gyula ivén: családtag Hesser Gyula, Dr. Boros József, Dr. Fehér János, Dr. Bruck Samu, Mayer Károly, Weidinger Dezső, Dr. Hermann Adolf, Dr. Fischhoff Zsigmond, Dr. Hetényi Pál, Müller József, Sziklai Zsigmond, Dr. Reich Aladár, Toch Zsigmond, Stern Vilmos.

Dr. Koller Imréné ivén: alapító Dr. Koller Imréné, alapító Dr. Kuzman Oszkár, Michics Józsefné, Schmidt Adolfné, Latinovics Gyuláné, Dr. Marton Jenő, Fischer Béláné, Dr. Koller Imre, id. Koller Imre.

Gáspár János ivén: családtag Ruppert Antal, Gáspár János.

Dr. Horváth Jeromos második ivén: Nagy Vazul.

Kazal József ivén: Kazal József, Dr. Szirmai Vidor.

Baja—Ázsia. Hogy milyen botrányosak és igazán túrhetetlenek közbiztonsági állapotaink, elég jellemzésül megemlíteni, hogy Olasz Ödön huszár főhadnagy belvárosi lakásába rövid időn belül öt izben betörték és kisebb nagyobb mennyiségű fát és szemet vittek el az eleddig ismeretlen tettesek. Ugyancsak betörés volt a Michits-féle belvárosi házban és Nievel Nándor Haynald-utcai lakásán. Ezenfelül a Vörösmarty Mihály-utcában a minap éjfél tájban egy muzsikus cigányra törték és gyűrűjétől, órájától megfosztották. Ilyen viszonyok között joggal képzelhetjük magunkat ha nem is geografiailag, de tényleg Ázsia szívében.

A borbély. Egyik helybeli vaskereskedésben játszódtott le az alábbi mulatságos jelenet:

— Mondja, tisztelt uram, — kezd a beszélgetést egy csanádi ember, — ugye magának szőlője is van?

— Van, bátyám. Miért kérdi?

— Hát azért, hogy a tavaszra lesz vagy két-háromszázezer karóm, aztán hogy köll-e?

— Nekem biz nem kell, mert van; de van egy jó barátom, úgy hívják, hogy Fekete József, (mondjuk, hogy így hívják) — annak kínálja.

— Fekete? Ismerem. Jól tud — borotválni.

— Borotválni? Nem borbély az gazduram, hanem ügyvéd.

— Tudom én azt jól! S látja engem mégis megborotvált — igaz, hogy borotva nélkül.

Csicsóné. Beizer Mihály és Hoffmann Tóbiás honpolgárok együtt mulattak e hó 22-én Grünhut Gábor korezmájában. A muzsikát Csicsó Gyula három tagból álló előkelő bandája szolgáltatta, Csicsó személyes vezetése mellett. A mulató vendégek kellő számú fél-literek deklinálása után belekötöttek a cigányokba:

— Te Csicsó — kérdi az egyik, — a te mamád volt az a híres Csicsóné?

— Ugy volt az enyém, mint, megkövetem a — magáé, — vágta vissza élesen a megszólított.

Ezt a visszavágást Beizer ugyancsak visszavágással kvittelte le, csak hogy egy csatános pofon alakjában.

No de több se kellett a banda jeles kontrásának: *Gregene* — de genere *Gregene* — Gusztávnak. Felkapott egy széket s azzal tüstént palacsintává lapítja Beizer barátunk fejét, ha idejekorán, — Deus ex machinaként — be nem toppan egy rendőr s a széket el nem veszi a bösz cigánytól. — A tapintatos rendőrnek később sikerült a nézeteltérést teljesen eloszlatni, úgy hogy a reggelig való mulatásnak mi sem állt többé útjába. A rendőr azért megtette a feljelentést ellenük.

Megszökött menyecske. Érdekes aszszonyszököttetés történt a napokban az ó-be-

cei cigánytanyán. Mint tudósítónk jelenti, a szabadkai gyalogezrednél szolgáló Petrovics Iliának a feleségét egy otthonmaradt füstös cigánylegény valósággal ellopta. Addig-addig járt a szalmaözvegyen maradt cigánymenyecske után, míg az hajlott a szóra és úgy gondolta: egy kicsit megszökik a Petrovics Jóskaival, mert hisz az Ili csak 2 év mulva kerül haza. A szökésről hírt kapott azonban a katonacigány is és az volt az első dolga, hogy szabadságot kért a kapitányától családi ügyei rendezésére. Tegnap hazament és azonnal a szökevények keresésére indult. A szerelmesek is értesültek azonban a fiatal férj érkezéséről és kocsira ültek, hogy meneküljenek. Ili lóra kapott és utánuk vágatott, de mikor közeli közelebe ért, a kocsiról lövésekkel fogadták s mert az egyik lövés kezét találta, abba hagyta a szökevények üldözését. A férj tehát visszavált és a bíróságnál panaszolta be a szökevényeket.

Fischer Lipót utódai helybeli jőnevű divatárú-cég közhírré teszi, hogy **női divat-cikkei** (csipkék női kelengyék részére, ruhadiszek, paszomány, szallagok és napernyők) eddigi különben is olcsó árait azok felére szállította le, miután azokat többé nem tartja. A nevezett cég óriási raktárt tart ezenkívül kötő-pamutokban, férfi és női fehéreművekben, harisnyákban, cipőkben, disztárgyakban stb. stb. s azokat szintén a legolcsóbb árban bocsátja áruba.

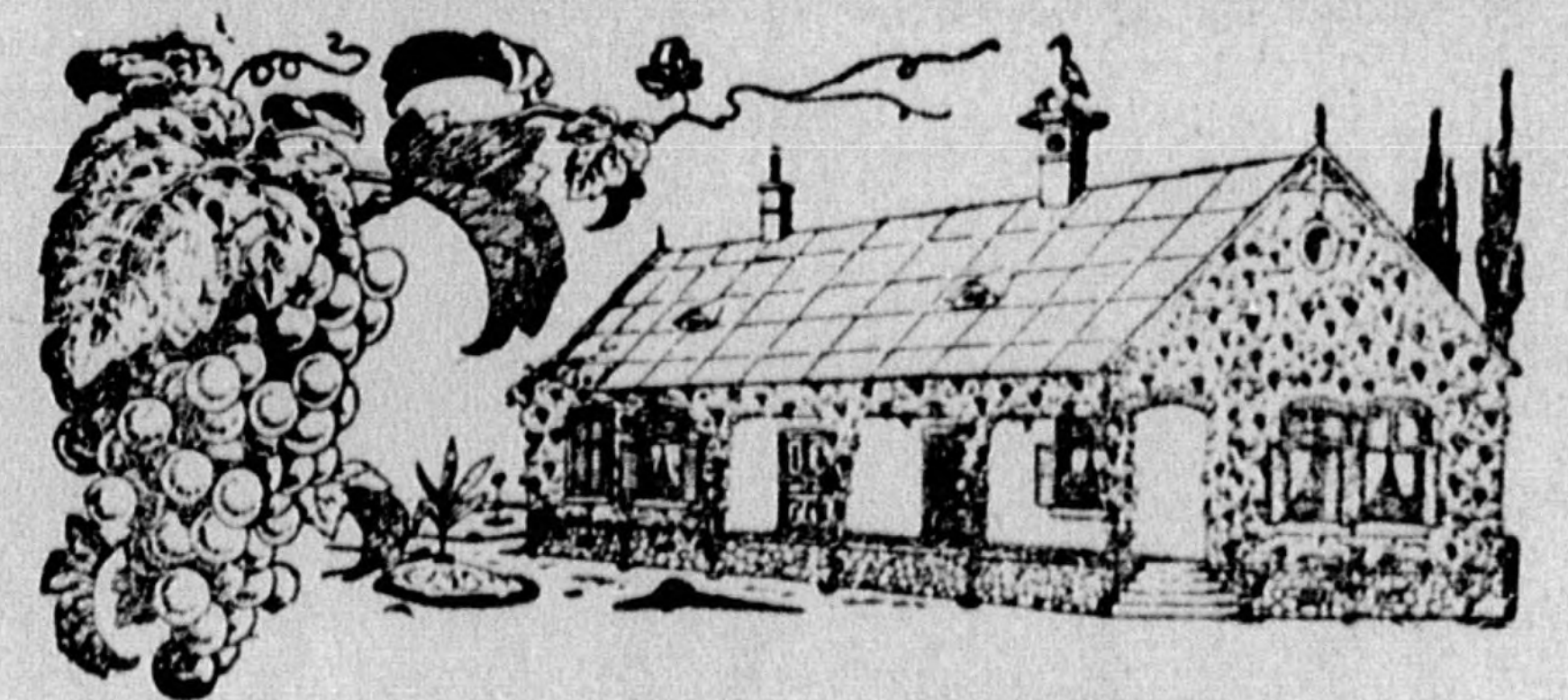
A cég továbbá azt a bámulatos előnyt nyújtja t. vevőinek, hogy 20 korona összegű készpénzbevásárlásnál teljesen ingyen készít el bármely arckép után életnagyságú mellképet művészi kivitelben.

Hölgyek öröme! Legjobb szer az egész világon a bajai Dr. Lehman arckenőcs, mely pár napi használat után megifjítja az arcbőrt, eltávolít redőket, szeplőt, májfoltot, bőrtakát (Mitesser.) Egy tégely ára 1 korona, csak nevem és arcképpemmel ellátott tégelyt fogadjunk el! **Gyarmati Emil** városi gyógyszerháza a Szent-Háromság-hoz Baján.

Eladó szőlő és ház.

Az Erzsébet királyné-utcában lévő Kapots Mihály-féle ház és Petőfi dűlőben levő 4900 □-öl területű jó karban levő szőlő szabadkézből eladó.

Bővebb értesítés **ifj. Utry Pálnál** nyerhető.

SZŐLŐLUGAST

ültessünk minden ház mellé és kertjeinkben föld- és homoktalajon.

Erre azonban nem minden szőlőfaj alkalmas, (bár mind kuszó természetű) mert nagyjából ha megnő is, termést nem hoz, ezért sokan nem értek el eredményt eddig. Hol lugasnak alkalmas fajokat ültettek, azok bőven ellátják házukat az egész szőlőérés idején a legkifünőbb muskatály és más édes szőlőkkel.

A szőlő hazánkban mindenütt megerem s nincsen oly ház, melynek fala mellett a legeszkélyebb gondozással felnevelhető nem volna, ezenkívül más épületeknek, kerteknek, kerítéseknek stb a legremekesebb dísz, anélkül, hogy legkevesebb helyet is elfoglalna az egyébre használható részekből. Ez a legháladosabb gyümölcs, mert minden évben terem.

A fajok ismertetésére vonatkozó, színes fénynyomatú katalógus bárkinek ingyen és bérmentve küldetik meg, aki címét egy levelezőlapon tudatja.

C Z I M:

Érmelléki első szőlőültetvénytelep Nagy-Kágya

u. p. Székelyhid.

Három hold föld

a vaskuti uton eladó

Kukity Györgynél.

Zongorák, Cimbalmok,
Hegedűk,

csakis elsőrangú gyártmányok

Wagner Antalnál Baján.

Van szerencsém a n. é. közönség b. tudomására hozni, hogy mint eddig, úgy most is, tüzelő szén üzletemben a legjobb minőségű tüzelő anyagokat tartom állandóan eladásra u. m.

Elsőrendű

légszeszgyári dió koksz.

(Olcsóbb féle vagyis nagyobb darabos kokszot nem tartok.)

Legjobb minőségű

salgótarjáni darabos szén.

Ezen fajnál a t. közönségnek is érdekében szükségesnek tartom megjegyezni, hogy ez az összes hazai szenek közt a legcsekélyebb füstképződésű, leglángosabb és magas hőfokánál fogva házi fűtésre legajánlatosabb. Szokás azonban olcsóbb faj szeneket is e néven forgalomba hozni, miért is kérem a t. vevő-közönséget, sziveskedjék nálam összehasonlítás végett, bármily csekély megrendelést tenni.

Tartok ezenkívül olcsóbb darabos kőszent is, valamint keményfaszenet és vágott keményfát eladásra. — A nálam vett tüzelő anyagokat házhoz szállítom. — Megrendelhető lakáson (Kisvásártér, Képezdének átellenében) és a Tóth Kálmán-téri dohánytözsdeben.

A t. közönség pártfogását kérve, mit igyekezni fogok kiérdemelni,
maradtam teljes tisztelettel

Nagy Péter,
szénkereskedő

10-6

Intelligens ügynökök

igen jó jövedelemre tehetnek szert. Hol? — megmondják a kiadóhivatalban.

Hirdetések

— felvétetnek e lap kiadóhivatalában. —

LEGJOBB a dr. Forti-féle

SEBTAPASZ.

Még eddig semmiféle tapasz nem érte el ennek a jó hatását!

Forti László eredeti gyártmánya.

Rendkívüli gyógy- és fájdalomcsillapító hatása mindennemű sebeknél, égéseknél, daganatoknál stb. Azonnal csillapítja a fájdalmat, oszlatja a daganatot és rögtön gyógyítja a sebet anélkül, hogy vágni kellene. A női emlőgyulladásnál biztos eredménnyel alkalmaztatik. Ára 2 kor., kisebb 1 kor. és a legkisebb 70 fillér. Kapható a gyárban, Forti László Budapest, II. ker. Iskola-utca 24. szám és a főraktárban Budapesten, Török József gyógytárában, Király-u. 12., valamint Budapesten minden és a vidéken a nevezetesebb gyógytárakban.

Az eredeti dr Forti-féle sebtapasz külső csomagolásán, mely F. L. betűvel van lepecsételve, az itt is látható védjegyet, sajátkezű aláírását a budapesti kereskedelmi és iparkamara 6080/1899 sz. végzésével megerősítette.

A számtalan értéktelen és ártalmas utáztatok arra indítottak, miszerint az utáztó ellen a törvényes lépéseket megtegyem és ezek alapján a budapesti büntető kir. bíróság 1899. június 30-án kelt B. XI/2. számú végzésével a tapasz hamisítóját, Forti Györgyöt, a tapasz további készítésétől szigorúan tiltotta és elítélte.

Forti László

10-1

176. sz.

vh. 1903

Árverési hirdetmény.

Alulírott bírósági végrehajtó az 1881. évi LX. t.-c. 102 §-a értelmében közhírré teszi, hogy a bajai kir. bíróság 1902. évi V. 782/1 sz. végzése következtében dr. Szirmai Vidor ügyvéd által képviselt Löwenstein Frigyes javára Szilvássy György ellen 530 kor. s jár. erejéig 1902. évi szept. hó 1 én fogatosított kielégítési végrehajtás útján letoglalt és 779 koronára becsült butorok, és szépíradalmi könyvekből álló ingóságok nyilvános árverésen eladtnak.

Mely árverésnek a bajai kir. bíróság 1903. V. 312/5. sz. végzése folytán 36 kor. tőkekövetelés s jelen árverési költségek erejéig Csata-alján leendő eszközlésére 1903. évi december hó 7. napjának d. e. 10 órája határidőül kitűzetik és ahhoz a venni szándékozók oly megjegyzéssel hivatnak meg, hogy az érintett ingóságok az 1881. évi LX. törv. cikk 107. és 108. §-a értelmében készpénzfizetés mellett a legtöbbet ígérőnek besáron alul is el fognak adatni.

Kelt Baján, 1903. évi nov. hó 25. napján.

Markovits Sándor
kir. bírósági végrehajtó.

Feltűnő ujdonság!

DELICE

— Minden hirdetés felesleges. —

A dohányzó egyszer veszi és többé mást nem szihat

Legjobb valódi francia szivar-
kapapir és szivarkahüvely kap-
ható az ország minden
különlegességi árúdjában.

REISZ és PORJESZ BÚTORGYÁRA

BÉKÉSCSABA.

Nagyvárad,

Fiók-telepek: **B A J A,**

Erzsébet királyné-utca (volt Mészáros-féle ház).

MODERN BÚTOR.

TELJES LAKÁSBERENDEZÉSEK.

Legolcsóbb gyári árak.

Mindenféle diszitó- és kárpitosmunkák elvállaltatnak.

Ugyanott egy jó házból való fiu tanuloul felvétetik.

● ● Pártoljuk a honi part! ● ●

A legjobb
Író ténták „STELLA“ védjeggyel

Másolható ténták „STELLA“

Szines ténták „STELLA“

Tusoldat „STELLA“ védjeggyel

készülnek a „STELLA“ vegyészeti
gyárban

— B U D A P E S T E N. —

Főraktár:
Ifj. WAGNER ANTAL papirkeres-
kedésében

— ● B A J A. ● —

52-26

● ● Pártoljuk a honi ipart! ● ●